

KRZYSZTOF OZGA - PROJEKTOWANIE

ul. Budowlanych 10/9
tel. 95 720 45 48 , 795 584 861
NIP 599-199-77-86

www.akwamel.pl

66-405 Gorzów Wlkp.
email biuro@akwamel.pl
www.akwamel.pl

=====

Gorzów Wlkp. 24.07.2019 r

Pan Jan Krzywicki
Wójt Gminy
Boleszkowice

ul. Słoneczna 24
74-407 Boleszkowice

Znak sprawy: OŚGN.DŚ.6220.29.2019
Pismo z dnia 05.07.2019 r

dot. wezwania RDOŚ w Szczecinie w sprawie uzupełnienia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn. „Budowa dwóch zastawek melioracyjnych zatrzymujących odpływ wody z polderu zalewowego w m. Porzeczce , gmina Boleszkowice. Element projektu pn. Ochrona lęgów fauny ptaków w Dolinie Odry przez tworzenie miejsc gniazdowych, zapewniających bezpieczną inkubację i wyprowadzenie potomstwa w ramach działania 2.4. Oś priorytetowa II Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020 ” na działkach 218/1, 220/4 obręb 02 Chlevice , Jednostka ewidencyjna 321002_2 Boleszkowice.

W odpowiedzi na pismo znak: OŚGN.DŚ.6220.29.2019 z dnia 05.07.2019 r wzywające do uzupełnienia Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia o szczegółową charakterystykę szaty roślinnej porastającej teren inwestycyjny i wpływ planowanych prac na siedliska informuję :

Na ponad siedemset km długości swego polskiego biegu Odra tylko na odcinku 42 km, (Kostrzyn nad Odrą – Osinów Dolny) ma możliwość utworzenia wielkopowierzchniowych płytkich mokradeł znanych jako łąki łęgowe. Ma to związek z faktem, iż tylko na tym odcinku nie zabudowano tej rzeki wałem przeciwpowodziowym. Przyrodnicze konsekwencje tego stanu są niezwykle istotne. Na tle przekształconych terenów zawala (część doliny, dawniej zalewowa ale dziś oddzielona wałem) czy też sąsiednich siedlisk o charakterze naturalnym lecz pozbawionych wpływu wody zalewowej, obserwuje się tu zdecydowanie wyższą różnorodność, liczebność i zagęszczenie fauny ptaków, płazów i ryb. Zalewowe łąki choć kiedyś były powszechne w dolinach średnich i dużych rzek przez ostatnie trzy stulecia niemal wszystkie zostały zupełnie przekształcone. Regulacjami koryt rzecznych, obwałowaniem oraz melioracją zamieniono je na

pola, łąki i ludzkie osady. Dlatego dziś rozległe płytkie mokradła stanowią rzadkość a m.in. są niezastąpionym siedliskiem dla setek tysięcy osobników ptaków blaszkodziobych, siewkowych i brodzących wędrujących rokrocznie doliną Odry. Oprócz nadodrzańskich analogiczne w kraju są tylko (!) Bagna Biebrzy i „ Ujście Warty” . Ich wartość oddaje fakt, że objęto je najwyższą formą ochrony przyrody. Nadodrzańskie łąki zalewowe zaś, mimo identycznej wartości, nadal są narażane na szereg destruktywnych czynników. Ich związek z mokradłami Parku Narodowego „ Ujście Warty” jest bardzo ścisły, są to bowiem naczynia połączone, mający pełny związek funkcjonalny. Nadmiar lub niedobór wody powoduje migrację fauny ptaków pomiędzy rozlewiskami Odry a pobliskim Ujściem Warty. Przykładowa sytuacja: Park jest otoczony wałami więc nagły przybór wody zamienia podtopione łąki w zbiornik wodny. Jego spora głębokość okresowo uniemożliwia ptakom dotarcie do leżącego na dnie pokarmu. Wówczas migrują na płytsze, oddalone o kilkanaście kilometrów, rozlewiska w okolicy Chlewic, Kłosowa, Starego Błeszyna. Są to zwykle dziesiątki tysięcy kaczek, gęsi, łabędzi krzykliwych i ptaków siewkowych. Tym samym owa najwyższa i wyjątkowa wartość przyrodnicza Parku Narodowego przenosi się na te właśnie łąki. Odwrotna sytuacja: brak wody w Ujściu Warty (rzędna 11 m. n.p.m.). wywołuje migrację ptaków na mokradła w okolicach Porzecza, Wielopola (8 m. n.p.m.), Starej Rudnicy i Kostrzynka (4 m. n.p.m.). Dlatego rola zalewowych łąk nadodrzańskich jest ogromna, wraz z Ujściem Warty utrzymuje przy życiu europejskie populacje ornitofauny migrujące korytarzem Odry. Są to setki tysięcy ptaków.

Niestety w ciągu kilkunastu ostatnich lat obserwowany jest stały zanik **siedlisk łąk zalewowych**. Bezpośrednią przyczyną jest brak zalewowej wody. Pośrednią zaś zmiany klimatyczne, a konkretnie stały trend coraz cieplejszych zim. Rosnąca średnia temperatura miesięcy zimowych wpływa odwrotnie proporcjonalnie na ilość zalegającego śniegu w zlewni rzeki. Śnieg pełni w tym cyklu rolę magazynu wody (jako ciało stałe nie odpywa, zgromadzona w nim woda jest unieruchomiona). Podczas okresu topnienia uwalniają się (z obszaru całej zlewni) tak duże ilości wody, że nie mieści się ona w korycie. Jeśli rzeka nie została obwałowana woda rozlewa się po szerokim dnie doliny tworząc omawiane tu wielkopowierzchniowe płytkie rozlewiska. Wywołane ciepłymi zimami zmniejszenie ilości śniegu w zlewni skutkuje więc skróceniem okresu występowania i obniżeniem powierzchni omawianych rozlewisk. Do niedawna, w niezakłóconym cyklu, tworzyły się one na okres wielu wiosennych tygodni, od zimy do końca maja. Nauka dostrzega te zmiany i jasno mówi o stałym, destruktywnym trendzie. Obecnie doszło już do znacznego skrócenia terminu występowania i zmniejszenia powierzchni wiosennych rozlewisk (a nawet całkowitego ich braku). W ten sposób znika z nadodrzańskiego krajobrazu ten bardzo rzadko występujący ekosystem, wyjątkowy w swej wartości przyrodniczej ale także wyjątkowy w swej wartości estetycznej. Wiele gatunków ornitofauny, monitorowanych na nadodrzańskich rozlewiskach podczas swych migracji, w ciągu ostatniej dekady zmniejszyło swoją liczebność nawet stukrotnie (!), co jest oczywiste w sytuacji braku warunków do życia (w tym przypadku wody tworzącej płytkie rozlewiska).

Podsumowując problem zaniku nadodrzańskich rozlewisk (choć dotyczy to wszystkich europejskich) jest wprost proporcjonalny do rosnących średnich temperatur w okresie zimowym.

Wyżej opisany obszar zalewowych łąk w dolinie Odry stanowi obiekt ochrony dla dwóch obszarów Natura 2000, zarówno ze względu na swoją wartość jako siedlisko (PLH 320037) jak i w kontekście swej atrakcyjności dla ornitofauny (PLB320003). Ich zanik stanowi obecnie największe zagrożenie dla wszystkich obiektów ochrony zależnych od regularnego poddawania wpływom wód zalewowych, tworzących płytkie wielkopowierzchniowe rozlewisko. Dotyczy to zarówno fitocenoz jak i fauny (na samym rozlewisku „ Porzecze” regularnie rejestrowano ponad 40 tysięcy gęsi zbożowych i białoczelnych, kilkaset łabędzi krzykliwych, setki batalionów i innych migrujących siewkowców oraz do 3300 osobników żurawi. Łącznie jednorazowo ponad 60 tysięcy ptaków! Regularnie przebywa tu lub odbywa lęgi aż 21 gatunków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej.). Te fakty nadają rozlewisku status wybitnie cennego.

Znając powyższy kontekst przedmiot niniejszego postępowania, czyli budowy instalacji powstrzymujących odpływ wód zalewowych z łąk (dwóch zastawek melioracyjnych) to próba zachowania ogromnej wartości łąk zalewowych. To także jedyny cel całego przedsięwzięcia.

Siedlisko łąk zalewowych na przedmiotowym terenie (działka nr 218/1 i obniżenia okolicznych) reprezentuje typ łąki zwaną łąką łęgową rozlewiskową, zwaną w fitosocjologii łęgiem rozlewiskowym, porośniętym głównie roślinnością szuwarową z klasy *Phragmitetea*, w szczególności turzycowiska ze związku szuwaru wielkoturzycowego *Magnocaricion* oraz szuwaru kropidła wodnego i rzepichy ziemnowodnej *Oenanthe-Rorippetum*

Nie posiadamy szczegółowych danych pozwalających z całą pewnością przypisać wartości przedmiotowej działki jako ewentualnego siedliska Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (brak też badań w tym zakresie umożliwiających określenie ich dokładnej lokalizacji w Standardowym Formularzu Danych dla tego obszaru Natura 2000, gdzie przyznano, iż zmiennowilgotne łąki trzęślicowe 6410 oraz łąki selernicowe 6440, są słabo rozpoznane choć potencjalnie występujące na obszarach łąk łęgowych). Kluczowy dla postępowania jest jednak fakt, że niezależnie od wartości przyrodniczej tej łąki jako siedlisko, przedsięwzięcie stanowiące przedmiot postępowania (budowa i funkcjonowanie zastawek) nie tylko nie wpłynie negatywnie lecz będzie warunkiem jego przetrwania. Jak już wielokrotnie wspomniano, przedsięwzięcie dąży bowiem do zachowania status quo, czyli utrzymania wody w okresie charakterystycznym dla naturalnego cyklu, obecnie zachwianego i unicestwiającego wartość przyrodniczą.

W Państwa piśmie odnajdujemy troskę o wpływ przedsięwzięcia na zachowanie muraw napiaskowych na wydmach śródlądowych (siedlisko 2330), występujących w pobliżu strefy zalewu (np. działka nr 220/4, obręb Chlewice). Podobnie jak w przypadku siedlisk podmokłych montaż zastawek nie zmieni wykształconego przez czynniki naturalne układu, pragnie go zachować. Owe murawy funkcjonowały w otoczeniu okresowo zalewanych łąk i lasów łęgowych. Warto tu zaznaczyć, że możliwości techniczne pozwolą na zachowanie strefy zalewu o powierzchni wielokrotnie niższej od tej naturalnej (funkcjonującej jeszcze do początku XXI wieku). Nie ma możliwości by poziom zatrzymanej wody był wyższy lub bardziej długotrwały od naturalnego i tym samym nie może on wpłynąć na siedliska sąsiednie (w tym murawy). Zagadnienie sprowadza się do tego, że jeśli zastawki zostaną zbudowane, to te dwa siedliska (łąki łęgowej i napiaskowych muraw) będą funkcjonowały obok siebie jak miało to miejsce w ostatnich

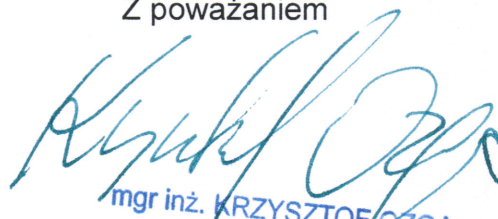
stuleciach. Natomiast jeśli zastawki nie powstaną to z dwóch wymienionych zniknie siedlisko łąki łąkowej.

Podsumowując budowa instalacji zatrzymujących wiosenną wodę na łąkach łąkowych (w tym przypadku zastawek melioracyjnych na rowie odwadniającym tę łąkę w okolicy Porzecza), jest odpowiedzią na postępujący zanik obiektu ochrony Natura 2000, siedlisk i zamieszkujących je organizmów, w części regularnie poddawanej do niedawna cyklicznym zalewom wód Odry. Opisany wyżej problem zaniku zalewu w oczywisty sposób degraduje wartość przyrodniczą.

W załączeniu :

1. Dokumentacja fotograficzna i wizualna - wersja elektroniczna

Z poważaniem

mgr inż. KRZYSZTOF OŻGA
upr. bud.: 9/82/Gw
§ 5 ust. 1 p. 5 § 13 ust. 1 p. 5
§ 6 ust. 1